

پایه :	۳	موضوع :	مختصر المعانی
تاریخ :	۹۱/۰۶/۱۱	ساعت :	۸

نام کتاب: مفصل المعانی، از الباب الثامن فی الایجاز تا پایان کتاب

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی شود (هر تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

سؤالات تستی:

- در آیه شریفه «مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَّرْقَدِنَا» (یس/۵۲) کدام گزینه درباره طرفین استعاره صحیح است؟ ب ۲۳۱
  - هر دو حسّی
  - هر دو عقلی
  - مستعارمنه حسّی و مستعارله عقلی
  - مستعارله حسّی و مستعارمنه عقلی
- کدام گزینه غلط است؟ د ۲۳۴-۲۳۵
  - الترشیح أبلغ من الاطلاق و التجريد
  - قد يجتمع استعارة التجريد و الترشیح فی كلام واحد
  - تشبيه «وجه» به «شمس» در «لم تلق هذا الوجه شمس نهارنا * الأ بوجه ليس فيه حياء» چه نوع تشبیهی است؟ ج ۲۱۰
  - ب. قریب مبتذل
  - ج. قریب غریب
  - د. بلیغ
- کدام گزینه صحیح است؟ ا ۲۶۳
  - المجاز أبلغ من الحقيقة
  - المجاز أبلغ من الكناية
  - التشبيه أبلغ من إستعارة
  - الحقیقة أبلغ من كل شيء

سؤالات تشریحی:

- «ایجاز» و «اطناب» را تعریف کنید. ۱۶۹

الایجاز اداء المقصود بأقل من عبارة المتعارف و الإطناب أداءه باكثر منها.

- ا. ارکان تشبیه را نام ببرید. ب. مثالی بیاورید برای تشبیهی که یک طرف آن عقلی و طرف دیگرش حسّی باشد. ۱۸۹
  - مشبه - مشبه به - وجه شبه - ادات تشبیه
  - ب. مثل تشبیه مرگ به سبّ (حیوان درنده)

* المجاز المفرد هو الكلمة المستعملة فی غیر ما وضعت له فی اصطلاح به التخاطب علی وجه یصحّ مع قرینة عدم ارادة الموضوع له فلا بد من العلاقة فیخرج من التعریف نحو قولنا «خذ هذا الفرس» مشیراً إلى کتاب.

- چگونه جمله «خذ هذا الفرس» از تعریف مجاز خارج می شود؟ ۲۱۸

با قید «علی وجه یصح» و شرط «علاقه»، این مثال خارج می شود چون این استعمال صحیح نیست و علاقہ هم بین فرس و کتاب وجود ندارد. (و الا در این مثال هم کلمه فرس در غیر موضوع له به کار رفته و هم قرینه بر عدم اراده موضوع له وجود دارد یعنی اشاره به کتاب)

- به نظر سکاکی در شعر «و إذا المنية أنشبت أظفارها * ألفت كل تميمة لا تنفع» چگونه استعاره تخیلیه به کار رفته است؟ ۲۴۷

استعاره تخیلیه در لفظ اظفار است. شاعر در ذهن خود مرگ را از جهت اغتیاال تشبیه به حیوان درنده نموده و لازمه حیوان درنده یعنی اظفار را برای مرگ اختراع کرده است.

علم يعرف به وجوه تحسين الكلام بعد رعاية المطابقة و وضوح الدلالة.

۶. «مذهب کلامی» در محسنات معنویه را تعریف کنید و یک نمونه ذکر کنید. ۲۸۰

ایراد حجة للمطلوب على طريقة اهل الكلام (و هو أن يكون بعد تسليم المقدمات مستلزماً للمطلوب) مثل لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا.

۷. «جناس مزدوج» را تعریف کرده، بر آیه شریفه «جنتك من سبأ بنبأ يقين» تطبیق دهید. ۲۹۱

إذا ولي احد المتجانسين المتجانس الآخر سمى مزدوجاً. كلمة سبأ و نبأ

* اصل الحُسن فى جميع المحسنات اللفظية أن تكون الالفاظ تابعة للمعاني دون العكس. ۲۹۹

۸. عبارت را توضیح دهید.

ای لا يكون المعاني توابع للالفاظ بأن يؤتى بالالفاظ متكلمة مصنوعة فيتبعها المعنى كيف ما كان (يعنى اول معنى را در نظر بگیرد و سپس الفاظی را که زیننده است طبق آن معانی مورد نظر به کمک محسنات لفظیه بیاورد).

۹. أ. «تشبيه ملفوف» و «مفروق» را تعریف کنید. ب. توضیح دهید در جمله «النشر مسك و الوجوه دنانير و اطراف الاكف عنم» کدام یک از این

دو تشبیه به کار رفته است؟ ۲۰۶

أ. اگر دو طرف تشبیه، یعنی مشبه و مشبه به متعدد باشند یا این به نحو ملفوف است یعنی اول مشبه ها و سپس تمام مشبه به ها آورده می شود یا به نحو مفروق است یعنی هر مشبه به همراه مشبه به خودش می آید.

ب. جمله فوق تشبیه مفروق است: نشر به مسك، وجوه به دنانير و اطراف الاكف به عنم تشبیه شده است.